

Omvänt hemspråk

De är elva år och kompisar. När Robin kilar iväg till sin fritidsaktivitet efter skolan på måndagar hänger förstås Albin på. Robins aktivitet råkar vara hemspråksundervisning i persiska, Albins hemspråk råkar vara kritvit medelklasssvenska. Men är man kompisar hänger man ihop. Och nu efter ett halvår har Albin lärt sig en hel del persiska.

Kulturer sägs storma mot varandra och famlandet efter integration tycks alltmer förtvivlat. Nyckeln till framgång sägs ligga framför allt i språket. Men vilket språk? Är det ett perfekt artikulerat uttal av "Ulla" och "Ola" som är det goda språket?

Nej, integration är en dubbelriktad process och dubbelriktningen finns bland barn. Medan vuxna filar på sina utspel om höjda språkkrav och så händer integration varje dag, varje timme i alla sammanhang där barn möts. På dagis där många språk talas lär sig ungarna självklart fraser på varandras modersmål – varpå alla barns språkkompetens stärks. På i innerstans medelklasskolor tar sig ungdomar till sig slanguttryck från rinkebysvenskan – som avstigmatiseras och omvandlas från farligt svartskalleslang till coolt ungdomstugg.

Jag tänker att det borde kunna fungera på liknande sätt med språk som persiska, arabiska, turkiska och kurdiska. De står inte högt i kurs i Sverige idag men rent objektivt är det viktiga språk. Skulle inte skolorna kunna formalisera språkutbytet? Schemalägga undervisning i invandrarspråk för elever med svenska som hemspråk? Birgitta Anstrin-Åstedt vid språkforskningsinstitutet i Rinkeby tror inte att det finns någon svensk skola som jobbar så idag. Men hon menar att det vore värdefullt. Både för barnen med svenska som modersmål, som kunde få lära sig ett världsspråk tidigt, och för barnen med osvenska modersmål, vars språk skulle få en statushöjning bara genom att svenska barn faktiskt lärde sig dem.

För Albin började det med den persiska artisten Arash och hans låt Boro Boro. Albin lärde sig texten, som ungar gör med engelska hits utan att kunna språket. Sedan började Robin lära Albin fraser på persiska. Tack vare en generös lärare fick Albin plats i hemspråksklassen. Nu gör han sina persiskaläxor innan han gör dem i matte och svenska. Men inte för att det gynnar integrationen. Han säger: Jag går på hemspråk för att jag vill kunna de där låtarna som Arash sjunger. Och för att det är roligt att lära sig språk. Och för att Robin går där.

Katarina Bjärvall

frilansjournalist